

Виховний захід
*Мораль і моральність – основа етики
громадянськості і патріотизму.*

2017

Тема. Мораль і моральність – основа етики громадянськості і патріотизму.

Мета: розширити знання учнів про мораль та моральні цінності суспільства, які сформувалися з давніх часів, виховувати ціннісні орієнтації до держави та суспільства, риси сучасного патріота, активізувати пізнавальний інтерес до всесвітньої історії, історії України та рідного краю, формувати в учнів розуміння єдності та цілісності України, усвідомлення себе українцем, почуття особистої відповідальності за долю держави, готовність служити Батьківщині своєю працею та стати на захист державних інтересів країни.

Форма проведення: круглий стіл.

Оформлення: мультимедійна презентація, музичне оформлення, виставка малюнків, плакат «Україна у вогні».

Методи та прийоми: рольова гра (творчі групи: «істориків», «філософів», «літературознавців» та «бібліофілів»), дискусія, вікторина.

Перебіг заходу.

I. Дискусія в стилі ток-шоу.

Ведуча :

Кожного ранку перед тим як вийти на вулицю більшість людей дивиться в дзеркало. Для чого? Вони хочуть виглядати як можна краще. Але є щось більш важливе, чим стильна зачіска чи модний одяг? (Те, які ми всередині)

Ведучий . Напевно, найважливіші слова, які формують нас як особистість, ми чуємо вже з раннього дитинства: «Ти повинен!» Перші обов'язки дитини виникають в сім'ї. Але людина росте. І процес соціалізації все більше розширює коло його обов'язків. Навіть перебуваючи в дитячому саду, малюк вже усвідомлює свій обов'язок перед батьками, вихователями, товаришами.

Ведуча.

Притча про найдорожчий скарб

В одного батька було двоє синів. І ось настав час, коли кожен з них мав піти власною дорогою. Покликав їх батько до себе і каже: «Віддаю я вам усе своє багатство. Кожному даю коштовності, землі та все, що є на цих землях. Розпоряджайтеся ними, примножуйте та пам'ятайте мою настанову: найвища цінність — це життя людини. Обіцяйте мені, що будете берегти життя, як найдорожчий скарб». Сини пообіцяли та й розійшлися своїми дорогами.

Старший син, прийшовши у свої землі, одразу найняв собі найкращу охорону та велику кількість прислуги. Звелів побудувати найміцніший палац і не зводити з нього очей ні вдень, ні вночі, щоб його дорогоцінному життю нічого не загрожувало. Слуги приносили йому найкращу їжу та напої, виконували всі його забаганки. Відокремився він від усього світу, щоб ніяка хвороба чи тривожна звістка не турбували його життя — батькові ж обіцяв.

Молодший син часом обходив свої землі. Однак невдовзі побачив велике скупчення людей, що збиралися воювати між собою. Він запитав у них: «Навіщо ви вирішуєте свої проблеми насиллям? Ви ж маєте змогу все обговорити та домовитись». «А ми про це ніколи не думали. Бійкою все вирішували наші батьки, діди і прадіди, тому й ми так робимо. А й справді, чому не домовитись?» Війна скінчилась, навіть не розпочавшись, а вдячні матері та жінки кинулись до ніг молодшого сина, дякуючи за збережене життя їхніх синів і чоловіків.

Попрямував він далі. Незабаром його очам відкрилася жахлива картина. Змарнілі, обідрані люди жебракували на дорозі, ведучи за собою малих, немічних, голодних дітей. «Що змусило вас так жити?», — запитав їх. І люди розповіли, як жили вони колись у прекрасному місті, поряд з яким була повновода ріка, зеленів чудовий ліс, повний різноманітної живності. Та сталось так, що для своїх потреб люди вирубали всі дерева. Кудись зникла вся живність, мисливці вже нічого не приносили з полювання. Згодом пересохла й річка, що витікала десь із лісу. На місто весь час налітав буревій, родючі

землі перетворились на пустирі. Не стало ні їжі, ні води. Прекрасне місто почало перетворюватись на пустелю, в якій люди не змогли б жити. «Спробуймо всі разом відродити ліс і річку, та і все місто!», — вигукнув молодший син. За його прикладом люди почали насаджувати дерева, згодом до лісу повернулися тварини і птахи. Десь у глибині лісу задзюрчав струмок, поступово перетворюючись у річку, переповнену рибою. Ожила природа навколо міста, щедро обдаровуючи всіх своїми плодами. Повернулось до людей життя, не боялись вони вже за майбутнє своїх дітей.

З того часу в цих землях усі живуть у мирі, любові, достатку, бо молодший син й інших навчив батьківської мудрості.

Докотилася звістка про долю синів до самого батька. «Лише один з моїх синочків правильно зрозумів мою настанову», — із жалем промовив він.

А люди й досі в тих землях пам'ятають про життя одного із синів, ще й своїм дітям переказують, а про життя іншого й згадки не лишилося.

Ведучий:

- Перед ким вбачав свій обов'язок молодший син? Що ж це таке – обов'язок?

Учень:

- Я б сказав, що замислюватися над цим питанням нас змушує саме життя. Людина дорослішає, і йому стає небайдужий питання про суть його призначення. Починається пошук істини, яка виправдовує сенс людського життя на Землі. У таких сумнівах і пошуках і виникає почуття відповідальності за все, що ти отримуєш в життя. Все зважується, оцінюється, аналізується. І ти починаєш розуміти, що твій обов'язок перед самим собою - відбутися в цьому житті.

Учень:

- Відбутися - це не так просто. Для цього треба стати особистістю. І не просто особистістю, а особистістю високоморальної. А для цього, як мінімум, треба бути добродушним, тобто любити людей, прагнути робити їм добро. Бути людиною працьовитим, які отримують задоволення як від

особистої праці, так і від праці на загальне благо. Моральна особистість повинна бути ще і правдивою, що не терпить брехню і лицемірство. Не думаю, що знайдеться в наш час велика кількість людей, які б посправжньому виконували обов'язок перед самими собою.

Учень:

- Мені здається, що якщо людина виховується в нормальних умовах, то він цілком зможе стати високоморальною особистістю. Людям, звичайно, властиві багато пороків або недоліки. Але так само як далеко не всі порочні, так само далеко не всі і високоморальні. Невеликі недоліки не заважають більшості з нас стати в цьому житті як професіоналами або просто людьми. Я впевнена, що почуття обов'язку перед самим собою властиво дуже багатьом з нас.

II. Основна частина

Ведучий : Так чи працювало суспільство над тим, як жити, чинити вірно, що вважати за правильне? Питання до творчої групи «філософів».

«Філософ»:

✓ Вже для філософсько-етичних вчень стародавнього світу в цілому була характерна впевненість, що є правий шлях. Ці шляхи пропонувались різні, але загальною була впевненість в тому, що особистість своїми зусиллями може досягнути істинного життя, керуючись знаннями істини та правильними життєвими принципами.

Ведуча:

▪ Якими були моральні уявлення стародавнього світу? Про це ми можемо судити по стародавнім джерелам. Чи не так? Звертаюся з цим запитанням до творчої групи «істориків» та «літературознавців».

«Історик» 1:

✓ Звертання до стародавніх пам'ятників культури переконує нас у тому, що моральні уявлення існували уже декілька тисячоліть до н.е. В міфах, епосах, поезії, релігійних гімнах різних народів ясно висловлювалось переконання, що людину потрібно судити не тільки за його фізичними

якостями, вроді, розуму, знатності, але в першу чергу за якостями моральними.

«Літературознавець» 1:

✓ Що цікаво, що і в міфах Стародавнього Єгипту, в китайській «Книзі пісень та гімнів, поемах Гомера, вавилонському міфі про створення світу, індійських Ведах саме **поняття добра** в очах людей стало **мірилом людської гідності**. Кругом ми знаходимо переконання, що щастя, матеріальне благополуччя, повага повинні були б належати людям морально гідним.

«Літературознавець» 2:

✓ Так, але уже в стародавніх джерелах висловлюється стурбованість, що процвітають ті, що живуть несправедливо:

Кто низок, тот имеет дом.

Кто подл, тот награжден зерном.

(стародавня єгипетська проза)

«Історик» 2:

- Схожі уявлення древніх в Єгипті з'явилися і раніше, в **III тис. до н.е.** Так на надгробній плиті жреця є такі слова: «Я говорив істину...Я спасав нещасного від більш сильного...Я давав хліб голодному...Я хоронив не маючого сина свого...Я уважав батька свого...Я був нежен до матері...»

«Історик» 3:

- Я хотів би також нагадати про **античність**. Держава виховувала своїх громадян через мистецтво, театр. В античності давали вихідні дні, щоб люди ходили в театр.

Ведучий:

- Зараз хочу повернути до розмови **групу «філософів»**. Якою бачили умову добродійної поведінки стародавні філософи?

«Філософ» 1:

- У **Сократа** знання добра і зла є необхідна і достатня умова добродійної поведінки. Якщо людина освоїла істинні поняття, то вони не дають їй скоїти

зло. У Аристотеля якість вчинків залежить від якості розвитку інтелекту. Розум допомагає знаходити золоту середину, міру, гармонію. В середні віки за часів християнства вважалося, що все, що створено повинно нести печать творця, зберігати, хоча б в ослабленому вигляді, його якості.

«Філософ» 2:

▪ Філософи нового часу, **Лейбніц**, наприклад, розумів моральне зло, як дизгармонію інтелектуальної та інстинктивної сторін життя людини. **Німецький філософ Кант** вважав, якщо людина діє згідно «загального законодавства»(морального), згідно голосу совісті, то він творить тільки добро. Хочу зачитати його слова: «Две вещи наполняют душу всегда новым и все более сильным удивлением и благоговением, чем чаще и продолжительнее мы размышляем о них, - это звездное небо надо мной и моральный закон во мне.»

Ведуча: Чи готові ми пожертвувати навіть малим заради блага інших людей, заради загального блага? В світі багато прикладів **вчинків великої моральної сили**. Звертаюсь до групи «істориків».

«Історик» 4:

▪ Є в Польщі невелике селище Треблінка .В часи другої світової війни поблизу нього знаходився один із самих страшних таборів смерті. Тут фашисти знищили сотні тисяч людей. На одній із кам'яних плит над могилами вибито: «Януш Корчак». Януш Корчак – великий польський педагог. Перед війною він став директором Будинку сиріт. Коли німці захопили Польщу, дитячий будинок було наказано знищити, і його маленьких жителів теж, бо всі вони були євреями. На директора наказ не поширювався, він міг поїхати. Але він вчинив інакше. Коли есесівці відправляли дітей до табору смерті, разом з дітьми пішов і Я.Корчак. А потім разом з дітьми пішов у газову камеру, не кинувши своїх вихованців, всіляко їх підтримуючи. Він вибрав шлях – бути моральною опорою для нещасних дітей, прикладом моральної стійкості.

«Історик» 5:

Людина з великого любов'ю і душевним трепетом згадує місце, де вона народилася, де промайнуло її дитинство, дитинство з дивосвітом казки, з материнською ласкою у затишній батьківській оселі. То — родинне вогнище, маленька батьківщина кожної людини. А якщо скласти маленькі батьківщини кожного з нас, вийде наша велика держава Україна. Багата історія нашої держави на славетні імена та героїчні події. Нашими національними символами є прадавні першокнязі київські та їхні нащадки: княгиня Ольга, князі Святослав, Володимир Великий, Ярослав Мудрий, літописець Нестор, пізніше — славні козацькі гетьмани, кошові й полководці: Дмитро Вишневецький, Самійло Кішка, Петро Сагайдачний, Богдан Хмельницький... Усі вони боролися за гарне життя своєї Батьківщини.

Ведучий: Людина, громадянин повинна розвивати такі якості як чесність, людяність, доброта, не забувати про такі поняття як милосердя, що так необхідно для будь-якого періоду, почуття поваги до інших та до Держави.

III. Заклучна частина.

Ведуча: Громадянство, – це визнання свого обов'язку перед Вітчизною. Патріотизм – це коли людина може пишатися своєю державою, знаючи, що зробила відповідний чесний внесок у її добробут.

Учень 1. «Героями не народжуються, героями стають». Спробуймо довести це!

А яких людей можна назвати героями?

Учень 2. Подвиг - героїчний самовідданий вчинок. А чи знаєте ви, що буває подвиг однієї людини, двох, трьох, сотень, тисяч, а буває ПОДВИГ НАРОДУ, коли народ піднімається на захист Вітчизни, його честі, гідності і свободи. Неможливо забути ті великі лиха, які принесла війна нашій країні і нашому народу.

Учень 3. *Що ж таке війна?*

Міркування про війну (2 учнів по черзі):

Учень 1. Планета Земля не проста. На землі люди багато воювали.

Учень 2. Війни вигідні королям - вони отримують нові землі.

Учень 1. Мільйонів честолюбців - вони отримують нові ордени.

Учень 2. Був один такий герой, він називав себе Наполеоном Бонапартом і жив у Франції.

Учень 1. Коли фортуна подарувала йому владу, він вирішив, що світ має належати йому.

Учень 2. Але ж люди так не вважали.

Учень 1. Почалася війна, опалившая вогнем багато землі.

Учень 2. Але народи довели імператору, що можуть прожити без нього.

Учень 1. У 20 столітті з'явився ще один вояк. Він звав себе «фюрер Адольф Гітлер».

Учень 2. Він виростив цілу породу людей-варварів, здатних тільки винищувати, та почав війну, найстрашнішу на світі, в 1939 році. . Більшою мірою постраждав Радянський Союз. Війна тривала 4 роки (1941-1945). Фашисти були вигнані з народом нашої землі.

Учень 1. Листопад 2013 – лютий 2014 р. – «Революція гідності», події на Донбасі... Вони тривожать наші душі, не залишають байдужими жодного громадянина країни, і тому кожному з нас необхідно усвідомити, за що боролися учасники Революції гідності і заради чого по жертвувала своїм життям Небесна сотня, заради чого захищають нашу Україну воїни АТО. Сьогодні Україну знають у всьому світі. Трагічні події, які відбулися на Майдані у серці України — Києві — взимку 2014 року, сколихнули людей усієї

земної кулі. Українці об'єдналися, щоб боротися за краще життя своїх дітей, друзів, батьків. 80 днів і ночей... Тривожних, заплаканих і вимолених... Три місяці, залишивши свої родини, тисячі людей стояли на вулицях, день і ніч, у морози заради одного — щоб домогтися свого, щоб їхній біль хтось почув. В один день тисячі простих українців стали солдатами свого народу. Звичайні мирні люди. Інтелігентні, жартівливі, люблячі. Студенти, учні, інженери, водії, вчителі, колишні військові, безробітні.

Учень 2. «Ми прийшли сюди перемогти або померти», — запряглися вони на барикаді. І перемога прийшла. Велика перемога маленьких людей. Людей із гарячими серцями і мужніми серцями. Це перемога кожної людини, яка стояла на майданах, передавала гроші у церквах, їжу чи одяг, плакала чи молилася. За цю перемогу заплачено велику ціну — щонайменше сто життів. Вони загинули за честь, за волю, за право бути народом — джерелом влади у власній державі, за країну, в якій не страшно жити і народжувати дітей.

Ведуча: люди жертвують життям заради захисту своєї Батьківщини. Герої є і в нашому місті. *(Розповідь про Сумчан, що відчайдушно загинули в АТО).*

Ведучий: На жаль, війна не обійшла нашу державу тепер. Майже кожна родину так чи інакше опалило полум'я військових дій. Особливо урочисто на сьогоднішній день звучать слова: «Слава Україні – Героям слава!!!»

Ведуча: «Сміливість і мужність - ці моральні і вольові риси необхідні кожному громадянину не тільки у виняткових обставинах, але і в повсякденному житті, в праці». (О. Сухомлинський) *Тож пам'ятайте про це і будьте справжньою гордістю свого народу!!! Звучить пісня.*

Ведуча: Ми – українці, ідемо у світ, і несемо всім світло миру і добра. Любові і злагоди. Ми раді з того, що маємо свою державу, волю, рідну українську мову, свій голос поміж усіма народами. І кожен з нас пов'язує свою долю з Україною, для неї ми живемо, для її процвітання і блага.

